

مدرسه شهری

شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶

No.48 Autumn 2017

۳۲۷-۳۴۲

زمان پذیرش نهایی: ۱۳۹۵/۸/۱

زمان دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۳/۱۲

تبیین روش‌های طراحی زمینه‌گرایی و منطقه‌گرایی در معماری ایران (نمونه مطالعاتی:

اثرهايي شاخص با دوره‌های زمانی مختلف از معماری شهر تهران)

علی اکبر اکبری - دانشجوی دکتری معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، قزوین، ایران

کاوه بذرافکن* - استادیار گروه معماری دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران

فرهاد تهرانی - دانشیار گروه معماری دانشکده معماری و شهرسازی شهید بهشتی تهران، تهران، ایران

حسین سلطانزاده - دانشیار گروه معماری دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران

چکیده

Conceptualism and Regionalism Planning Methods in the Iranian Architecture (Case Study: Distinctive Works of Different Eras in Tehran Architecture)

Abstract

Event between architecture and earlier context is one of the most important issues in the field of architecture and urban planning. The issue originate from the ancient thinking about placement of building in vicinity of the adjacent ones. Concerning the valuable concepts, one may achieve worthwhile architecture tailored to its cultural and historic as context, through the reading of historical, cultural and social text. In this study, we are going to define the context and explain planning methods such as conceptualism and regionalism, which are direct response to planning background. In next section valuable buildings of different eras (from the first Pahlavi to modern times) have been selected, in order to recognize the time architects approaches to the context. In addition, the earlier context impressibility would be investigated in these buildings. The main problem of the study is the proof of the distinction between regionalism and conceptualism approaches. Research method is proportional to the hypotheses, i.e. analytical-comparative method. Data collection method and the instrument for achieving theoretical bases of the study including data related to backgrounds and approaches such as regionalism and conceptualism was library studies. Then analytical and comparative studies were applied to analyze the case studies, along with presence in the environment, field studies and photography. The results of the study reveal that regionalism and conceptualism planning methods are distinctive. That is conceptualism acts on smaller scale relative to the site and its neighborhood and regionalism acts in larger scale, at national and regional levels.

Keywords: Context, Conceptualism, Regionalism, Indigenous materials

رخداد بین معماری و زمینه پیشین یکی از موضوعات بسیار مهم در عرصه معماری و طراحی شهری است. این مبحث از تفکرات دوران باستان از قرارگیری بنها در ارتباط با بنهای مجاور سرچشمه می‌گیرد. در زمینه‌های با ارزش می‌توان با استفاده از خوانش متن تاریخی، فرهنگی و اجتماعی مورد نظر به طراحی معماری ارزشمند و متناسب با زمینه فرهنگی و تاریخی آن دست یافت. در این پژوهش قصد داریم که در قسمت نخست به تعریف زمینه و همچنین روش‌های طراحی چون زمینه‌گرایی و منطقه‌گرایی که واکنشی مستقیم به بستر طراحی هستند پردازیم. در قسمت دوم با انتخاب بنهایی ارزشمندی از دوره‌های زمانی مختلف (از دوره پهلوی اول تا به امروز) از شهر تهران، سعی در شناسایی رویکرد معماران در این دوران نسبت به زمینه و همچنین میزان تأثیرپذیری زمینه‌ی گذشته در این بنها را داریم. اثبات تمایز بین دو رویکرد زمینه‌گرایی و منطقه‌گرایی مسأله اصلی این پژوهش است. روش مورد استفاده در پژوهش حاضر متناسب با فرضیه‌های تحقیق از نوع تحلیلی- تطبیقی است. بدین صورت که برای دستیابی به مبانی نظری پژوهش که شامل اطلاعات مربوط به زمینه و رویکردهای چون زمینه‌گرایی و منطقه‌گرایی است، از روش‌های کتابخانه‌ای برای جمع آوری اطلاعات استفاده شده است. سپس با استفاده از روش تحلیلی و تطبیقی و از طریق حضور در فضا و تحقیقات میدانی و عکسبرداری به تجزیه و تحلیل نمونه‌های موردی پرداخته می‌شود. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که روش‌های طراحی زمینه‌گرایی و منطقه‌گرایی مختلف از یکدیگر عمل می‌کنند به این صورت که: زمینه‌گرایی در مقیاس کوچکتر نسبت به سایت و همسایگی‌های آن و منطقه‌گرایی در مقیاس بزرگتر و در حد ملی و منطقه‌ای عمل می‌کند.

واژگان کلیدی: زمینه، زمینه‌گرایی، منطقه‌گرایی، مصالح بومی.

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان «تبیین نقش زمینه در فرم معماری و تدوین طیفی برای روش‌های طراحی منتج از زمینه (نمونه موردی: زمینه‌های بالازش در شهرهای تاریخی ایران)» است، که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، تحت راهنمایی دکتر کاوه بذرافکن و دکتر فرهاد تهرانی و مشاوره دکتر حسین سلطانزاده در حال انجام است.

* نویسنده مسئول مکاتبات، شماره تماس: ۰۹۱۲۲۰۲۱۰۱۰؛ رایانه‌ای: kavehbazrafkan@gmail.com

مقدمه

آینده بخشی از تاریخ شهرها را تشکیل خواهد داد. ساختارهای جدید که بیانگر تاریخ هنر و معماری هر دوره خاصی است، به حکم پویایی و حیات یک شهر زنده، در شهرها جلوه می‌کند. مراکز تاریخی شهرها، تشکیل‌دهنده پویایی زمان حال و نه به عنوان یک موضوع مطالعه ایست و جذب توریست، مورد تحقیق و مطالعه قرار گیرد. لذا مخالفت با احداث ساختارهای جدید در واقع توقف حیات شهر و یا سوق پویایی آن به سمت ایستایی به شمار می‌رود (قدیری، ۱۳۸۵). تشریح بناهای انتخاب شده از شهر تهران و تعریف زمینه و روش‌های طراحی زمینه گرایی، منطقه گرایی جزء اهداف مژروی پژوهشگر در رابطه با این موضوع است. دسته بندی و میزان تأثیر زمینه‌ی گذشته در این بناهای (میزان زمینه گرایی و منطقه گرایی) جزء اهداف کاربردی است. مسئله اصلی نگارنده اثبات تمایز بین دو رویکرد زمینه گرایی و منطقه گرایی است که به اشتباہ در پژوهش‌های گذشته درباره این موضوع به صورت مشترک تعریف و تحلیل می‌شوند. پرسشهای پیش روی این پژوهش عبارتند از: ۱. پرسش نخست: چه تفاوتی بین رویکرد زمینه گرایی و منطقه گرایی در برخورد با زمینه پیشین وجود دارد؟ ۲. پرسش دوم: برخورد چهار بنای شاخص معماری ایران نسبت به زمینه پیشین بر اساس معیار زمینه گرایی و منطقه گرایی چگونه بوده است؟ فرضیه‌های این پژوهش: ۱- رویکرد زمینه‌ای بیشتر مربوط به همسایگی‌های سایتی است، که قرار است بنای جدید در آن قرار بگیرد. ولی در رویکرد منطقه گرایی مقیاس بزرگتر و در حد منطقه‌ای و ملی دیده می‌شود، که الگوهای اقلیمی و معماری گذشته آن سرزمین در آن تأثیرگذار هستند؛ ۲- به نظر میرسد هرچقدر زمان ساخت بناهای مورد نظر به زمان حال نزدیکتر می‌شود میزان تأثیرپذیری و احترام آنها نسبت به مباحث زمینه‌ای و منطقه‌ای در معماری کمتر می‌شود.

پیشینه تحقیق

پژوهش‌های پیشین در مورد این موضوع را می‌توان بر اساس خود موضوع به دو دسته تقسیم کرد:

دغدغه‌ای که همواره با پژوهشگر در مورد معماری معاصر وجود داشته، بحث برخورد یک اثر جدید با زمینه‌ای که قرار است در کنار آن قرار گیرد. همانطور که می‌دانیم مسئله برخورد با زمینه (context) در معماری امروز بسیار چالش برانگیز است. گروهی زمینه گرایی و منطقه گرایی را در معماری تأیید می‌کنند (مانند: حسن فتحی)، و گروهی دیگر هم هیچ توجهی به زمینه نمی‌کنند و زمینه را مقابل با نو بودن می‌دانند (مانند: رم کولهاس). رابطه با زمینه در معماری معاصر معقوله‌ی مهمی می‌باشد. همانطور که می‌دانیم در معماری سبک بین الملل زمینه نادیده گرفته می‌شود، اما در دوران معماری پست مدرن توجه به زمینه طراحی باز مورد توجه معماران قرار می‌گیرد، که پارادایم‌های زمینه گرایی و منطقه گرایی به عنوان واکنش مستقیم به زمینه طراحی مطرح می‌شوند. در معماری چند سال اخیر مفهوم برخورد با زمینه در کار معماران گویی تغییر کرده است به طور مثال موزه گوگنهایم بیلبائو فرانک گهری در برخورد اول هیچ اثری از توجه به بستر و زمینه در طراحی آن دیده نمی‌شود، اما پس از اتمام طراحی این موزه یا شی هنری، این اثر باعث زنده کردن زمینه پیشینش (شهر بیلبائو) می‌شود. اینک در این کشمکش برخورد معماری با زمینه عواملی همچون قدرت و کاپیتالیسم (سرمایه داری) سهم سازابی را دارند. شهر به مثابه یک اندام‌واره زنده است که همواره بخشی از بناهای آن در اثر عملکرد عوامل مخل طبیعی (خواه بطنی و خواه آنی) و عوامل مخل انسانی در طی مرور زمان دچار فرسودگی و یا تخریب می‌شود. بر اساس قواعد حاکم بر هر اندام‌واره‌ای زنده، شهر نیز با زایش و ظهور بناهای جدید استمرار می‌یابد. تاریخ معماری و شهرسازی شهرها هیچ گاه به دوره خاصی تعلق نداشته و ندارد و شهر، بار تاریخی ادوار مختلف را به دوش می‌کشد و شواهد متعددی از تمدن‌های مختلف را برای نسل‌های آنی به ارمغان می‌آورد. در واقع شهر محصول دوره‌های تاریخی متعدد و ماحصل روابط خاص میان وجود اجتماعی، فرهنگی، انسان‌شناسی، چگرافیایی و اقتصادی است. معماری امروز مانیز در

روش تحقیق و توصیف مراحل انجام پژوهش

روش مورد استفاده در پژوهش حاضر مناسب با فرضیه‌های تحقیق از نوع، تحلیلی- توصیفی است. بدین صورت که برای دستیابی به مبانی نظری پژوهش که شامل اطلاعات مربوط به زمینه و رویکردهایی چون زمینه گرایی و منطقه گرایی است، از روش‌های کتابخانه‌ای و توصیفی بهره گرفته شده است. سپس با استفاده از روش تحلیلی و تطبیقی در بررسی اطلاعات بدست آمده و با کمک جداولی که میزان زمینه گرایی و منطقه گرایی نمونه های موردی را مشخص میکند، به اثبات فرضیه ها پرداخته شده است. مراحل انجام پژوهش در ۴ مرحله انجام می‌شود:

مرحله اول: تعریف زمینه و رویکردهای مستخرج از آن یعنی زمینه گرایی و منطقه گرایی. در این مرحله از پژوهش با تأکید بر پیشنهادی که از این تعاریف وجود دارد، سعی در شناسایی مؤلفه های اصلی این دو رویکرد شده است. معیارهای ارزیابی بناها در مراحل بعد بر اساس این دو رویکرد مشخص می شود. **مرحله دوم:** (الف) انتخاب نمونه های موردی و توصیف آنها. انتخاب این نمونه ها کاملاً آگاهانه و بر اساس تاریخهای متفاوت و پراکنده مناسب نسبت به نقشه تهران بوده است. (ب) تعریف جدآگانه ای از معیارهای زمینه گرایی و منطقه گرایی مورد نظر برای بررسی بر روی نمونه های موردی. **مرحله سوم:** تجزیه و تحلیل داده ها. میزان زمینه گرایی و منطقه گرایی نمونه های انتخاب شده به صورت جدآگانه بر اساس درصد مشخص می‌شوند. **مرحله چهارم:** نتیجه گیری و اثبات فرضیه های پژوهش بر اساس اطلاعات بدست آمده از مراحل قبلی.

۱. دسته اول: منابعی که مربوط به تشریح بنایی معماری معاصر ایران است، که از آن جمله میتوان به کتابهای معماری معاصر ایران به تألیف امیربانی مسعود و همچین کتاب سبک شناسی و مبانی نظری در معماری معاصر ایران نوشته دکتر وحید قبادیان اشاره کرد.

۲. دسته دوم: به منابعی مربوط میشود که در مورد روش های زمینه گرایی، منطقه گرایی و گونه شناسی است.

«کاری بورماکا»^۱ (۱۹۵۹-۲۰۱۳) معمار، منتقد و مدرس فنلاندی کتابی را با عنوان «مقدماتی بر روش های طراحی معماری» را در انتشارات بیرخاوزر منتشر کرد. این کتاب در مورد روش‌های طراحی معماری است که با توجه به مشخصه‌ی کتاب که موضوع را با حجم کم و اطلاعات قابل توجه ارائه کرده است، میتواند کتاب مفیدی باشد. این کتاب در ۸ فصل تهییه شده است که فصل ششم این کتاب با عنوان واکنش هایی به بستر، روش-های طراحی مرتبط با زمینه (زمینه گرایی و منطقه گرایی) را شرح داده است. ترجمه این کتاب به فارسی در سال ۱۳۸۹ توسط دکتر کاوه بذرافکن عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی انجام شده است. «برنتسی برولین»^۲ کتاب «معماری در زمینه- سازگاری ساختمان های جدید با قدیم» را در سال ۱۹۸۰ به چاپ رسانده است. شالوده اصلی کار برولین مانند دیگر آثار او، بیشتر بر تحلیل نمونه های (مطالعات موردي) موجود بوده و کمتر راه به تحلیل های تجریدی تری می برد که از آن، اصول کلی منتج شود. این کتاب در سال ۱۳۸۶ توسط خانم راضیه رضازاده عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت به فارسی برگردانده شده است. «تولین تولایی» در مقاله ای با عنوان زمینه گرایی در شهرسازی که در سال ۱۳۸۰ در مجله هنرهای زیبا چاپ گردید. زمینه گرایی را به عنوان یکی از دیدگاه های رایج در شهرسازی نام برد. از دیدگاه تولایی زمینه گرایی ۳ گونه است: ۱- زمینه گرایی کالبدی؛ ۲- زمینه گرایی تاریخی؛ و ۳- زمینه گرایی اجتماعی و فرهنگی.

جدول ۱. روش و ساختار پژوهش؛ مأخذ: نگارنده.

دیدگاه نظری	زمینه- زمینه گرایی- منطقه گرایی
روش	تحلیلی- تطبیقی و استفاده از معیارهای زمینه گرایی و منطقه گرایی
نمونه موردی	چهار بنا با چهار دوره زمانی و عملکردهای متفاوت نسبت به هم.
نتیجه گیری	میزان تأثیرپذیری هر بنا نسبت به زمینه پیشین

زمینه

راز کل طراحی، قرار دادن آگاهانه یک ساختمان در جامعه ای که موجود است، میباشد (هاینز و تزل) ۳. زمینه (context) از واژه لاتین contextus ریشه گرفته و فعل آن contexere به معنای در هم بافتند و در هم تافتند است. در ستر شهر، به گونه ای قیاسی، می توان context را اتصال و هم نشینی میان بناهای خواند (porter, 2004: 31). موضوع زمینه در سه عنوان مورد بحث قرار می گیرد:

۱. زمینه فرمی (formal context): به ویژه تصاویر و مناظر شهری و غیرشهری در رابطه با محل و محیط اطراف ساختمان
۲. زمینه بصری و احساسی (visual context)، بررسی، به ویژه در مفاهیمی از همفکری و همدلی.
۳. زمینه انسانی (huaman context) و سنت های فرهنگی، از قبیل سوالات درباره تزئینات و دکوراسیون (capon, 1999:186).

زمینه گرایی

زمینه گرایی اولین بار توسط «توماس شوماخر»، در سال ۱۹۷۱ و در مقاله «زمینه گرایی: آرمان‌های شهری و دگردیسی‌ها» استفاده شد. شوماخر این اصطلاح را در مورد نظریات رو و کوتربور در مقاله شهرچهل تکه به کاربرد (نسبتی، ۱۳۸۷، ص ۷۸). او زمینه گرایی را به عنوان عامل واسطه وابسته به بستر تعریف می کند که دو مفهوم متضاد را با هم آشتبانی می دهد (Schumacher, 1970: 359).

بر اساس اینکه بناهای مورد بررسی نگارنده از دوره های زمانی متفاوتی در شهر تهران انتخاب شده اند که بعضی از این بناهای به زمانی برمیگردند قبل از اینکه مباحثی با عنوان زمینه بصری / احساسی و زمینه انسانی وجود داشته است، پس محور اصلی بررسی بناهای موجود از دوره پهلوی اول تا به امروز

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

۳۳۰

رسانه‌ای «هانس هولاین» در وین، یکی از نمونه‌های بسیار مشخص زمینه گرایی است (شکل شماره ۱). این برج، طرح به هم کلاژ شده‌ای از اختلاط عناصر متنوع معماری است. به استثنای برجهای بلند شیشه‌ای، نمای ساختمان، بازخوانی از ساختمانهای همسایگی اش است که با احترام به رنگ، تنشیات و وزنه‌های آن طراحی شده است. از سویی تغییر دادن پوسته به هدف پوشاندن ساختمان است و از سویی دیگر «هولاین» جعبه شیشه‌ای عجیب که را برای جلب توجه در گوش ساختمان طراحی کرده است (یورماکا، ۱۳۹۱، ص ۱۱۸).

شکل ۱. برج رسانه‌ای، هانس هولاین؛ منبع: کتاب مقدماتی بر روشهای طراحی. کاوه بذرافکن

«استوارت کوهن»^۵، عنوان یکی از معماران زمینه گرای معاصر در مقاله اش تحت عنوان زمینه فیزیکی / زمینه فرهنگی، درک خود از زمینه گرایی را با رابرت ونچوری مقایسه می‌کند. از دیدگاه کوهن، ونچوری گرايش های معماری مرتبط با معنای تصاویر معماری سنتی و متعارف را نشان می‌دهد. وی بیان میکند که هر دو فلسفه طراحی برای غلبه بر محدودیت‌های معماری مدرن، که نتیجه‌ی طرد تصاویر معماری سنتی و همچنین شهرسازی سنتی است، تلاش می‌کنند که می‌تواند یک ایده از زمینه گرایی فرهنگی تصور شود: زمینه گرایی با استفاده از تصاویر معمارانه. بنابراین، کوهن مفاهیم معنایی در معماری را برای تقویت زمینه گرایی به فلسفه طراحی چند وجهی برای هر دو پرروزه های شهرسازی و معماری معرفی میکند (Stuart Cohen, 1974). کالین رو و فرد کوتر کانسپت معنای فرهنگی زمینه گرایی را در سطح دیگری معرفی میکنند. آنها در کتاب اصلی خود بنام کلاژ شهر، شهر را به عنوان مکانی که در طول زمان توسط آرمانهای فرهنگی و سیاسی شهروندان شکل یافته است، وصف می‌کنند. امروزه شکل فیزیکی شهر به واسطه «زمینه روانی - فرهنگی» Colin Rowe (and Fred Koetter, 1987) استیون هارت بطور خلاصه اینگونه بیان میکند که: «زمینه گرایی تلاشی برای رسیدن به معماری و شهرسازی برگرفته از بستر طراحی است، جایی که در آن زمینه به هردو بعد مصنوع و فرهنگی فرم معنای بخشید»^۶ (Steven Hartt, ۱۹۸۷). استوارت کوهن بازتاب گستردگی شرایط فرهنگی و سیاسی زمینه گرایی در طراحی شهری را از نظر پیامد آن برای ساختمان‌های فردی تعیین می‌کند. فرم مناسب آنها که بازگو کننده‌ی میزان تطبیق با محیط اطرافشان است، با توجه به موقعیت آنها نسبت به سلسله مراتب شهری و سازمانی محیط اطرافشان تعیین می‌شود. یک ساختمان مهم شهری ممکن است بیشتر از یک ساختمان خصوصی با اطرافش در تضاد باشد. در مقیاس شهری بسیاری از ساختمانهای خصوصی در میان پس زمینه‌ای از توده خاکستری فضاهای عمومی باعث برجسته کردن نهایی یادبود شهری می‌شوند (Stuart Cohen, 1987). برج

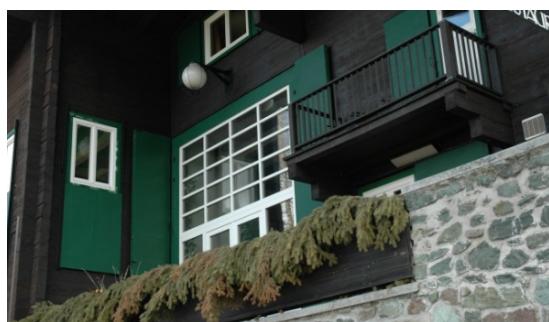
مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

سنتی شکل داد (capon, 1999:230).

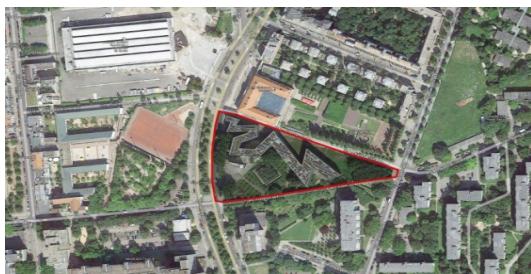
در منطقه گرایی، معمار تلاش می کند که تا خود را با ویژگی هایی که تابعی از ویژگی های منطقه ای یا ملی است خراج شده محیط اطراف پروره است، منطبق کند (تولائی، ۱۳۸۰، ص ۴). در بطن جنبش منطقه گرایی، روش های ساختمانی محلی و متعارف با هدف تولید انواع بیشتر فرم ها، فهم و ادراک بهتر، بازگشت قویتر به سنت و برقراری یک تأثیر احساسی شدیدتر مدنظر بود (لامپونیانی، ۱۳۸۶، ص ۲۲۸). در معماری منطقه گرایی، ما تنها از جنبه زیبایی شناسانه به ساخت مایه و تکنیک های ساخت محلی توجه نمی کنیم. بلکه از این رو که سنت محلی اغلب مبتنی بر راه حل تجربه و آزمون است و برای موضوعاتی چون اقلیم، شرایط روشنایی، دما، رطوبت و سایر زمینه های در روند تاریخی، پایدار و بهینه شده است، می تواند بسیار مورد توجه قرار بگیرد. حسن فتحی یکی از پیشگامان منطقه گرایی بود.

با این روش، «آدولف لوس»^۱، کونر هاووس^۲ را در کوههای اتریش طراحی کرد (شکل شماره ۳). بدین صورت که دیوارها را از چوب تیره که برگرفته از معماری بومی منطقه بود، ساخت. این در حالی بود که به طور معمول اغلب طراحی هایش در بافت های شهری اندودی سفید داشتند. «کنث فرامپتون»^{۱۱} در تحلیل خود، منطقه گرایی انتقادی را متمرکز بر ویژگی های محلی می دارد که در راستای مقاومت در برابر همسان سازی سرمایه داری مدرنیسم قرار گرفته است. که این طیف کلی، فرهنگ جهانی را واسازی می کند و میراث دار و در عین حال، متنقد تمدن جهانی می گردد (همان: ۱۱۵).

شکل ۳. کونر هاووس، آدولف لوس؛ مأخذ: کتاب مقدماتی بر روش های طراحی. کاوه بذرافکن

توسعه موزه یهود «دانیل لیسکیند» در برلین، نمونه ای از واکنشی ساختار سکنانه به زمینه است (شکل شماره ۲). اگرچه معمار، نقش هایی مشابه خطوط رعد و برق در طرح های اولیه اش به کار گرفته است، ولی می توانسته خانواده فرم هایش را از پروژه شکاف هنر زمینی «مایکل هیزر»^۳ یا از افسرده‌گی های نه گانه «نوادا»، الهام گرفته باشد. در اینجا شکلی غامض، واکنشی به بستر اطراف پروره است که به صورتی مشخص، موزه قدیمی، باروکی است و موزه جدید به عنوان توسعه آن دیده می شود. در هنر باروک اغلب تاکید بر سازماندهی های قطری و شعاعی است. بر این مبنای «لیسکیند» ساختمان پریچ و خمش را به گونه ای ساخت که بسیاری از جداره هایش به سمت مرکز نمای اصلی حیاط متقارب شده است و باغ «ای.تی.ای»^۷ در این طرح نیز، دارای همان ابعاد ساختمان قدیمی روبروی موزه است (بورماکا، ۱۳۹۱، ص ۱۲۰).

شکل ۲. توسعه موزه برلین، دانیل لیسکیند؛ مأخذ: www.freewebs.com

منطقه گرایی

منطقه گرایی^۸ در اوایل سال ۱۹۲۵ توسط لوییس مامفورده به کار رفت ولی عقاید پیرامون این لفظ و معنی آن چیز تازه ای نیست. مثلاً واگنر نزدیک به پایان قرن نوزدهم نوشت: معماران در کشورهای مختلف اشکال با معانی مختلف را در بیان «مراکز نیوگ» به کار برند. عنصر ملی در هر به طور طبیعی وارد کار خواهد شد. با توجه به شباهت حالات بیان و سبک های زندگی (حالات زندگی) در کشورهای متمدن، این اختلافات هرگز بزرگ نبوده و عمتمدا تحت تأثیر شرایط جغرافیایی و اقلیمی اند و ما می توانیم فناوری کنونی را به آن اضافه کنیم چیزی که برای اولین بار به معماری عامیانه

هم در گره چینی های چوبی بسیار ظریف پنجره ها می توان دید. در پنجره گوشه های اصلی بنا از قوس های جناغی که در معماری قاجار و پیش از آن مرسوم بوده، استفاده شده است. تزئینات نئوکلاسیک اروپایی فقط در چند فضای داخلی به کار رفته است. در حیاط جنوب غربی ساختمان که بدنه های آن با شیوه ای متفاوت، تمام با سیمان پوشانده شده است، عناصر تزئینی به چشم نمی خورد و در واقع بیشتر تحت تأثیر جریان های مدرن آن روزگار قرار دارد (بانی مسعود، ۱۳۸۸، ص ۲۱۴).

۴-۲- موزه هنرهای معاصر

موزه هنرهای معاصر یکی از موزه های شهر تهران است که در ضلع غربی پارک لاله در زمینی به مساحت شانزده هزار مترمربع بین سالهای ۱۳۴۶-۵۶ بنا شد. طرح پروژه تلفیقی از معماری مدرن، سنت و اندیشه‌ی فلسفی است و نیازهای جامعه‌ی شهری مدرن و اثر متقابل انسان برای او در طراحی پرورزه مهم است. در معماری موزه‌ی هنرهای معاصر تهران معماری مدرن با سنت های آشنا بومی ترکیب شده است. البته در این‌جا «از فرمهای معماری تاریخی استفاده‌ی طرافاً صوری شده است. مثل ... فرم بادگیر که در طرح آنها به کار رفته، اما استفاده کارکردی تهويه از آن صورت نمیگیرد.» (حسینی، ۱۳۹۰، ص ۲۲). بنای موزه به صورت مجموعه‌ای از احجام کم ارتفاعی طراحی شده است که نسبت به خیابان اصلی به اندازه ۴۵ درجه چرخیده است. بر فراز این احجام چرخیده، نورگیرهایی هم شکل واقع شده اند که به چز چهار نورگیر فراز ورودی، همگی رو به روی شمال شرق قرار دارند (حاجی قاسمی، ۱۳۸۷، ص ۵۶). در ساختمان موزه از عناصر معماري سنتی ايران از جمله: هشتی، چهارسو، معبر، گذرگاه و مفاهیم فلسفی الهام گرفته شده است. «شکل نورگیرها یادآور بادگیرها در شهرهای سنتی است. فوروفتن تدریجی ساختمان در دل زمین... و به تبع آن، بالا و پائین رفتن احجام بیرونی و نورگیرهای متعدد آنها، سیمای بیرونی ساختمان را به مجموعه ای از بنایها در شهرهای سنتی، یا به عبارتی به یک «بافت سنتی» شبیه میسازد. صالح نمای ساختمان و نحوه‌ی ترکیب بنای آنها هم در ایجاد سیمای

شکل ۴. خانه های روستایی ماریبو بوتا؛ مأخذ: کتاب مقدماتی بر روشهای طراحی کاوه بذرافکن

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

توصیف بنای مورد نظر

کاخ شهریانی

بزرگترین طرحی که به سبک ملی^{۱۱} اجرا شد، کاخ شهریانی در میدان مشق در تهران است. ساخت ساختمان کاخ شهریانی در اوایل سال ۱۳۱۱ خورشیدی شروع و در سال ۱۳۱۶ خورشیدی به اتمام رسیده است. این ساختمان با مساحتی حدوداً بیست و دو هزار مترمربع ساخته شده است. این‌بنای توسط قلیچ با غلیان طراحی گردید و نظارت فنی آن با مهندس علیخان بود (قیادیان، ۱۳۹۲، ص ۱۸۹). ورودی اصلی باشکوه ترین قسمت بناست، و با الگوبرداری از پله ها و ستون و سرستون های تخت جمشید طراحی و ساخته شده است. ستون ها، سرستون ها، تزئینات دور پنجره ها، ازاره و کنگره های این بنا که بهترین نمونه سبک ملی است، همه با استفاده از عناصر تزئینی کاخ های تخت جمشید طراحی و ساخته شده اند. اما نکته مهم استفاده گسترده از سیمان به عنوان صالح اصلی تزئینات است. ردپای معماری دوره قاجار را

ملت، بین سالهای ۱۳۸۲-۸۷ طراحی و اجرا شده است. «سازماندهی فضایی پروره با توجه به فرم کشیده و محدود زمین و امكان ایجاد دو سالن نمایش در روی زمین و دو سالن دیگر در زیرزمین، به گونه ای تنظیم شده که معماری با برنامه و سازه پروره ای پروره هماهنگ و با طبیعت زیبای محیط تلفیق شود (رئیسی، ۱۳۹۲، ص ۱۸۹). کشیدگی و انحنای فرم پروره وجود مقاطع متغیر عرضی ناشی از آن، امکان طرح شیراوه های نرم و مواج را در طول پروره و جبهه شمالی مهیا کرد. بنابراین همانند پیاده روها و مسیرهای توپولوژیک درون پارک، فضای حرکتی پروره احساسی از تداوم فضای پارک را در درون پروره ایجاد میکند و مناظر بدیعی را در حین حرکت فراهم میکند.» (دانشمیر، ۱۳۸۷، ص ۳۰). سینما دارای پرسپکتیوهای متنوعی است و به محیط پیرامون خود بسیار نزدیک و حجمی روان و سیال دارد. در بنا از مصالح مدرن مانند: شیشه، بتون و فلز استفاده شده است (رئیسی، ۱۳۹۲، ص ۱۹۰).

ساختمان مجلس شورای اسلامی

فکر احداث بنای جدید مجلس شورای اسلامی ملی از سالهای ۵۲-۵۳ مطرح شد. خواسته اصلی این بود که طرح نباید جلوی ساختمان کمیسیونها را بگیرد. یک راه حل فرو رفتن در عمق بود. فرو رفتن در عمق برای پروره های دیگر عیوبی نداشت. ولی برای مجلس که باید بنایی نمادین باشد راه حل مناسبی نبود. به نظر ما فرم مثلث راه حل خوبی بود. هم فرم پایداری است. هم سه قوه را تداعی می کند و هم یک هندسه قابل بسط در همه جهات است. راس مثلث روی ساختمان مرتفع اداری قرار می گیرد و هر چه به طرف ساختمان کوتاه کمیسیونها می آییم دو بال آن باز می شود. ابتدا قرار بود نما شیشه ای باشد که خیلی با اعتراض مواجه شد مخصوصاً که بنا به شکل هرم بود گفته می شد که چنین هرمی در لور ساخته شده در حالی که اولاً پروره ما هرم نیست، به هرم شباهت دارد؛ ثانیاً زمانی که این پروره اول بار طراحی شد. هنوز هرم شیشه ای لور ساخته نشده بود. به هر حال آن وقت ها شروع این گونه معماری ها بود. شیشه داشت در معماری به صورتی اساسی مطرح می شد. خلاصه، یک سال و نیم دو سال در این باره بحث شد و بالاخره سنگ انتخاب شد. چنین حجم عظیمی از بیرون اصلاً محسوس نیست. وقتی از بهارستان به آن نگاه می کنید بنای غول پیکری به نظرتان نمی آید. «این معماری با محیطش هماهنگ است. حجم و فرم کاملاً شackson و متمایز است. هرم فقط مال مصر نیست. تصویری است در ذهن هر کسی از وحدت و خلاصه شدن فرم در مثلث شکل می گیرد. از لحاظ سه عامل حجم، رنگ و طرز قرارگیری بین دو ساختمان این پروره نمادین است و اضافه می کنم به این ها معماری درونگرای ایرانی را بدون هیچ تظاهر خارجی مگر شکل و ارتفاع نمادین آن» (ذکایی، ۱۳۸۱، ص ۶۸-۷۵).

پرديس سينمايی ملت

پرديس سينمايی ملت در زميني به مساحت شش هزار مترمربع در منتهي اليه جنوب غربي پارك

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

جدول ۲. دسته‌بندی و توصیف معیارهای زمینه‌گرایی؛
مأخذ: Soosani,2013& Tiesdell,2003& Brolin,1980

معیار طراحی	زمینه گرایی
حجم	توده ساختمان در ۳ بعد
موقعیت	محل قرارگیری ساختمان نسبت به سایت آن و ارتباط آن با خیابانها، فضاهای و ساختمانهای دیگر
ارتفاع	ارتفاع ثابت بین خط آسمان ساختمانها
جنبه بصری	عقب نشینی بنا از خیابان برای احترام
	در نظر گرفتن احترام در قرار دادن قسمت ورودی نسبت به ساختمانهای اطراف
	سازماندهی و اندازه عناصری از ساختمان که معمولاً در نما تکرار می‌شوند.
	در نظر گرفتن ارتباط بصری بین عناصر، برای مثال ارتباط بین قسمتهای جزئی ساختمان با قسمتی از کل.
	ساختمایه و رنگ
	ساختمایه ها و رنگها به عنوان بیانیه هایی برای نمایش سنتهای بومی ساختمان به کار می‌روند.
	مقیاس
جزئیات	اندازه و تناسب ساختمان نسبت به سوژه های اطراف آن
پاسخ به جزئیات متمایز از ساختمانهای موجود در همسایگی	

جدول ۳. دسته بندی و توصیف معیارهای منطقه گرایی؛ مأخذ: Lamponianی، ۱۳۸۶ و بورماک، ۱۳۹۱ و Capon,1999 و نگارنده

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

معیارهای منطقه-گرایی	تعاریف
مصالح بومی	استفاده از مصالح بوم آورد و مصالحی همچون آجر، کاه گل و ... که در معماری گذشته ایران بر اساس اقلیم منطقه به وفور استفاده شده است.
ساخت بومی	تکنولوژی ساخت بناهای گذشته ایران که بر اساس مصالح موجود به وجود آمده است مانند تکنولوژی ساخت گنبد، طاق و ...
دارای عناصر منطقه ای یا ملی در معماری	استفاده از کهن الگوهای معماری که بر اساس شرایط اقلیمی و تکنولوژی ساخت در گذشته معماری ایران تکرار شده اند.
همساز با اقلیم منطقه	شکل گیری فرمی بنا بر اساس شرایط خاص اقلیمی هر منطقه.
هندسه و تناسبات معماری بومی	استفاده از هندسه و تناسبات پر تکراری که بر اساس هنر ایرانی در پلان و نمای بنای دیده شده است.

۵-تجزیه و تحلیل داده ها

عنوان: معماری زمینه گرا؛ سازگاری ساختمان های جدید با قدیم، عنوان میکند که باید ساختارهای جدید به عناصر معماری موجود در محیط ساخت احترام بگذارند این عناصر معماری عبارتند از: عقب-نشینی، ارتفاع، ساخت مایه، تناسب، ریتم، جهت گیری، مقیاس و جزئیات. بنابراین با این تعاریف رویکرد مهم در زمینه گرایی و منطقه گرایی رعایت تناسب و سازگاری در معیارهای جدید بین ساختار جدید و قدیم است (Soosani, 2013:43).

احساس مسؤولیت نسبت به گذشته، حال و آینده جنبه های مهمی از شکل دادن به یک محیط هستند. بنابراین، معماری میان افزا باید به گذشته، حال و آینده محیط تاریخی پیوند بخورد. تقریباً ۴۰ سال پیش بحث «زمینه گرایی» در سخترانی ها به عنوان نیاز به سازگاری و محافظت از محیط های تاریخی به تکرار بحث میشد. و بحث زمینه بین ساختمان جدید با قدیم به عنوان یک کانسپت معماري عنوان شد. در واقع، لازم است که معماری معاصر نسبت به زمینه اش حساسیت بیشتری داشته باشد که این همان کانسپت زمینه گرایی در طراحی است. برولین (۱۹۸۰) در کتابش با

جدول ۴ . تحلیل بنای کاخ شهربانی بر اساس معیارهای زمینه گرایی؛ مأخذ: نگارنده.

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

۳۳۶

آنالیز ساختمان کاخ شهربانی میدان مشق	نتیجه آنالیز	متغیر طراحی	زمینه گرایی / سازگاری	ضد زمینه گرایی / ناسازگاری
ساختار حجم این بنا متفاوت از ساختمان های اطراف است	○	حجم		
قرارگیری بنا طوری است که تا حدی دید مناسی نسبت به سایر ساختمان ها وجود ندارد.	○	موقعیت		
متاسب با ارتفاع ساختمان های موجود در همسایگی این بنا نسبت به سایر ساختمان های اطراف آن در تمامی جهات عقب نشینی دارد.	●	ارتفاع		
در قسمت ورودی ساختمان چهت گیری مناسی نسبت به ساختمان های اطراف دارد.	●	عقب نشینی		
ریتم مناسبی در تقسیم بندی نمای ساختمان و همچنین محل قرارگیری بازشوها با سایر ساختمان ها دارد.	●	ریتم		
ارتباط بصری مناسی بین تناسب این ساختمان با ساختمان های اطراف وجود دارد.	●	تناسب		
در رنگ و مصالح استفاده شده هم خوانی لازم با ساختمان های اطراف وجود دارد.	●	ساخت مایه و رنگ		
تا حدی مقیاس ساختمان با سوزه های اطراف هم خوانی دارد	○	مقیاس		
جزئیاتی مشابه نسبت به همسایگی ها	●	جزئیات		

خلاصه آنالیز: ۸ از ۱۰ - ساختمان کاخ شهربانی نسبت به معیارهای طراحی زمینه گرایی با بافت موجود هم خوانی و سازگاری دارد.

جدول ۵ . تحلیل بنای موزه هنرهای معاصر تهران بر اساس معیارهای زمینه گرایی؛ مأخذ: نگارنده.

آنالیز ساختمان موزه هنرهای معاصر، تهران-کامران دیا		
متغیر طراحی	نتیجه آنالیز	زمینه گرایی / منطقه
حجم	●	زمینه گرایی و منطقه گرایی
موقعیت	●	زمینه گرایی
ارتفاع	●	زمینه گرایی
عقب‌نشینی	●	زمینه گرایی
جهت‌گیری	●	زمینه گرایی
ریتم	●	زمینه گرایی
تناسب	○	زمینه گرایی
ساخت‌مایه و رنگ	○	زمینه گرایی
مقیاس	○	زمینه گرایی
جزئیات	○	زمینه گرایی

خلاصه آنالیز: ۶- از ۱۰- بنای موزه هنرهای معاصر تهران نسبت به معیارهای طراحی زمینه گرایی با بافت موجود همخوانی و سازگاری دارد.

جدول ۶ . تحلیل بنای مجلس شورای اسلامی بهارستان بر اساس معیارهای زمینه گرایی؛ مأخذ: نگارنده

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

۳۳۷

آنالیز ساختمان مجلس شورای اسلامی بهارستان ۱۳۸۰		
متغیر طراحی	نتیجه آنالیز	زمینه گرایی / سازگاری
حجم	○	زمینه گرایی / ناسازگار
موقعیت	●	زمینه گرایی
ارتفاع	●	زمینه گرایی
عقب‌نشینی	●	زمینه گرایی
جهت‌گیری	○	زمینه گرایی
ریتم	○	زمینه گرایی
تناسب	○	زمینه گرایی
ساخت‌مایه و رنگ	○	زمینه گرایی
مقیاس	○	زمینه گرایی
جزئیات	○	زمینه گرایی

خلاصه آنالیز: ۴- از ۱۰- ساختمان مجلس شورای اسلامی نسبت به معیارهای طراحی زمینه گرایی با بافت موجود همخوانی و سازگاری ندارد.

جدول ۷. تحلیل بنای سینما پردیس ملت تهران بر اساس معیارهای زمینه گرایی؛ مأخذ: نگارنده

آنالیز ساختمان پردیس سینمایی ملت		
	نتیجه آنالیز	معمار طراحی
	☒ زمینه گرایی / سازگاری ☐ ضد زمینه گرایی / ناسازگاری	حجم
ساختمان حجم این بنا متفاوت از زمینه و بافت اطراف است	☐	موقعیت
قرارگیری بنا طوری است که تا حدی دید مناسب نسبت به بافت اطراف وجود دارد.	☒	ارتفاع
تا حدی ارتفاع ساختمان با بافت همراهانگی دارد.	☐	عقب‌نشینی
- این بنا نسبت به اتویان و پارک موجود در سایت عقب-نشینی مناسب دارد.	☒	جهت‌گیری
در قسمت ورودی ساختمان جهت‌گیری مناسب نسبت به بافت مورد نظر وجود ندارد.	☐	رتبه
ریتم مناسب در حجم و پیوستگی در فرم باعث دید مناسب نسبت به بنا از اتویان و پارک شده است.	☒	تناسب
ارتباط بصری مناسب بین تنسیبات این ساختمان با بافت اطراف وجود ندارد.	☐	ساخت‌آرایه و رنگ
در رنگ و مصالح استفاده شده هم‌خوانی لازم با بافت اطراف وجود ندارد.	☐	مقیاس
تا حدی مقیاس ساختمان با سوژه‌های اطراف هم‌خوانی دارد.	☐	جزئیات
جزئیات برگرفته از بافت اطراف نیست.	☐	

خلاصه آنالیز: ۴ از ۱۰ - ساختمان پردیس سینمایی ملت نسبت به معیارهای طراحی زمینه گرایی با بافت موجود هم خوانی و سازگاری ندارد.

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

■ ۳۳۸ ■

جدول ۸. تحلیل نمونه های موردي پژوهش بر اساس معیارهای منطقه گرایی؛ مأخذ: نگارنده

معیارهای منطقه گرایی	کاخ شهربانی	موзеه هنرهای معاصر	ساختمان مجلس	پردیس ملت
مصالح بومی	☒	☐	☐	☐
ساخت بومی	☐	☐	☐	☐
دارای عناصر منطقه‌ای یا ملی در معماری	☒	☒	☐	☐
همساز با اقلیم منطقه	☐	☒	☐	☐
هنندسه و تنسیبات معماری بومی	☐	☒	☐	☐
معیارهای منطقه گرایی	☐	☐	۴۰ (درصد)	۴۰ (درصد)

همانطور که در جدول ۸ (که بر اساس معیارهای منطقه گرایی منابعی چون لامپونیانی، یورماکا و کاپون است) مشاهده میشود بناهای کاخ شهریانی و موزه هنرهای معاصر دارای ۴۰ درصد منطقه گرایی هستند، در صورتی که بناهای مجلس بهارستان و پردیس ملت منطقه گرا نیستند. برای صحبت نتایج منطقه گرایی جامعه‌آماری انتخابی این پژوهش از جدول ۹ که دارای معیارهای منطقه گرایی جامع تری است، استفاده شده است.

جدول ۹. تحلیل نمونه‌های موردی پژوهش بر اساس معیارهای معماری برای تحلیل بنها با رویکرد منطقه گرایی؛ مأخذ: سعادتی خمسه، ۱۳۹۵ و نگارنده

میانگین منطقه گرایی (درصد)	منبع الهام (درصد)	منبع سازه (درصد)	مصالح و عناصر معماری (درصد)	ترتیبات (درصد)	نظام گردشی (درصد)	پلان و حجم (درصد)	شاخصه‌ها نام بنا
۴۶/۶۶	۲۰	۵۰	۶۰	۱۰۰	۲۰	۳۰	کاخ شهریانی (۱۳۱۶)
۴۰	۱۰۰	۲۰	۴۰	۱۰	۱۰	۶۰	موزه هنرهای معاصر (۱۳۵۶)
۰/۶۶	۲۰	۰	۰	۱۰	۱۰	۰	ساختمان مجلس (۱۳۸۰)
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پردیس ملت (۱۳۸۷)
۲۵	۱۷/۵	۲۵	۳۰	۱۰	۲۲/۵	۰	میانگین شاخص

نمودارهای ۲۰ مشاهده میشود درصدهای متفاوتی از رویکردهای زمینه گرایی و منطقه گرایی از بناهای مورد نظر استخراج شده است. به عنوان مثال ساختمان مجلس در بهارستان دارای ۴۰ درصد زمینه گرایی نسبت به سایت پروژه است در صورتی که درصد زمینه گرایی این پروژه کمتر از یک درصد است.(اثبات فرضیه اول)

از نتایج دیگر این پژوهش واکنش متفاوت این بنها به سایت از لحاظ زمینه گرایی و منطقه گرایی است. در حداویل بخش تجزیه و تحلیل و نمودارهای ۲۱ میتوان مشاهده کرد که بنای کاخ شهریانی بیشترین میزان زمینه گرایی و منطقه گرایی را در این پژوهش دارد، در صورتی که بنای پردیس ملت دارای کمترین میزان زمینه گرایی و همچنین نداشتن هیچکدام از شاخصهای منطقه گرایی است. این نشان از یک بنای کاملاً جدیدی دارد که هیچکدام

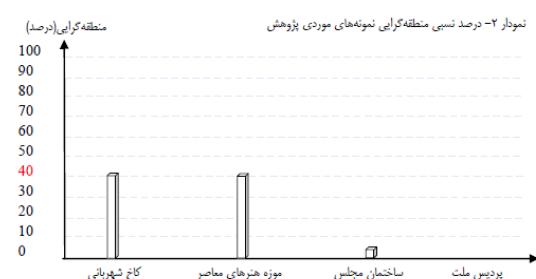
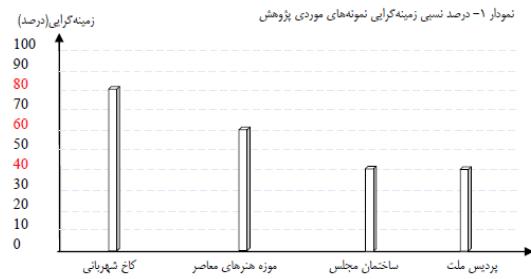
نتیجه گیری و جمع بندی

زمینه گرایی به عنوان عاملی واسطه بین معماری و زمینه، که می‌تواند دو مفهوم متضاد را با هم آشتی دهد و همچنین منطقه گرایی به عنوان روشی که دیدگاه آن به زمینه به صورت منطقه‌ای و ملی است، کاربرد دارد. همانطور که در متن پژوهش اشاره شده، ایرادی که در پژوهش‌های پیشین در این باب وجود دارد، تعریف و فهم یکسانی است که نسبت به مباحث زمینه گرایی و منطقه گرایی وجود دارد. در این پژوهش سعی شده است که مباحث و معیارهای زمینه گرایی و منطقه گرایی به صورت جداگانه ای تعریف شوند، و بر روی جامعه آماری انتخاب شده از این آزمایش میتوان این از نتایج برگرفته شده از این آزمایش مشخص - استنتاج را کرد، که یک بنای مشخص واکنش‌های متفاوتی به زمینه بر اساس رویکردهای زمینه گرایی و منطقه گرایی می‌دهند. همانطور که در

جدیدتر زمینه گرایی و منطقه گرایی کمتر. (اثبات فرضیه دوم)

از افق های تحقیقاتی که برای ادامه و توسعه این تحقیق وجود دارد می توان به رابطه بین ارزشمندی زمینه و فرم گرایی طرح در جامعه آماری مشخص شده اشاره کرد.

از معیارهای منطقه گرایی معماری ایرانی مانند: منبع الهام، هندسه و تنسیبات، پلان و حجم و ... در بنای پر迪س ملت وجود ندارد. نکته دیگر که می توان در این بخش به آن اشاره کرد این است که میزان زمینه گرایی و منطقه گرایی بناهای انتخاب شده رابطه معکوسی با زمان ساخت آنها دارد. بنای قدیمی تر زمینه گرایی و منطقه گرایی بیشتر - بنای

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

منابع و مأخذ

- و استراثی های طراحی در آثار هشت
معمار معاصر، ترجمه ایمان رئیسی و حسام
عشقی صنعتی، مشهد: کتابکده کسری.
- نبوی، افروز، (۱۳۸۳)، نشانه هایی از
پالیمپسست، رایانه معماری و ساختمان،
ش ۳، ص ۵۶.
- نسبت، کیت، (۱۳۸۶)، نظریه های
پسامدرن در معماری، ترجمه و تدوین
محمد رضا شیرازی، تهران: نی.
- یورماکا، کاری، (۱۳۹۱)، مقدماتی بر
روش های طراحی معماری، ترجمه کاوه
بذرافکن، تهران: انتشارات دانشگاه آزاد
تهران مرکزی.
- 16-Capon, David Smith(1999), *Le Corbusier's Legacy*, published by :John Wiley and Sons, England.
- 17-
- 18- Porter,Tom(2005), *ARCHISPEAK An illustrated guide to architectural terms*, published in the Taylor & Francis e-Library.
- 19- Lee, Du Hyun(2013), Combining space syntax and shape grammar to investigate architectural style , Seoul: Sejong university.
- 20- Soosani, Leila(2013), *Questioning the compatibility of the infill Architecture in Historic Environment*, Case study: Walled city of Nicosia, Estern Mediterranean Universiyt july 2013.
- 21- Tepavcevic, Bojan(2012), *SHAPE GRAMMAR IN CONTEMPORARY ARCHITECTURAL THEORY AND DESIGN*, FACTA UNIVERSITATIS.
- ۱ بانی مسعود، امیر (۱۳۸۸)، معماری معاصر
ایران(در تکاپوی بین سنت و مدرنیته)
تهران:نشر هنر معماری قرن.
- ۲ تولائی، نوین، (۱۳۸۰)، زمینه گرایی در
شهرسازی، هنرهای زیبا، ش ۱۰، ص ۴.
- ۳ حاجیقاسmi، کامیز (مهندسين مشاور
نقش) (۱۳۸۷) نقد آثاری از معماری
معاصر ایران، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی
شهرسازی و معماری، تهران.
- ۴ حسینی، اکرم(۱۳۹۰)، تبیین و تدوین
گرایشهای معماری معاصر ایران پس از
انقلاب اسلامی، فصلنامه علمی پژوهشی
هویت شهر، شماره ۸، بهار و تابستان.
- ۵ دانشمیر، رضا (۱۳۸۷)، معرفی پرديس
سينماي ملت دوماهنامه معمارشماره ۵۲
- ۶ دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷)، لغت نامه
دهخدا، محل نشر: انتشارات و چاپ
دانشگاه تهران.
- ۷ رئیسی، ایمان (۱۳۹۲) نقد بازی: جستارهای
نقد معماری / به کوشش ایمان رئیسی،
مشهد: کتابکده کسری.
- ۸ ذکایی، عبدالرضا (۱۳۸۱)، ساختمان جدید،
مجلس شورای اسلامی، فصلنامه ی معمار،
شماره ۱۸، پائیز ۱۳۸۱، صفحه ۶۸-۷۵.
- ۹ قبادیان، وحید (۱۳۹۲)، سبک شناسی و
مبانی نظری در معماری معاصر ایران، تهران:
علم معمار رویال.
- ۱۰ گالپین، ریچارد، (۱۳۸۳)، اثرزدایی در هنر،
ویرانسازی، شالوده شکنی و پالیمپسست،
ترجمه فتاح محمدی، رایانه معماری و
ساختمان، ش ۳، ص ۳۴.
- ۱۱ گوران، فرهاد و احمد زهادی، (۱۳۸۳)،
پالیمپسست: شهر سوخته، رایانه معماری
و ساختمان، ش ۳، ص ۲.
- ۱۲ مونئو، رافائل، (۱۳۹۰)، اشتیاق تئوریک

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز ۱۳۹۶
No.48 Autumn 2017

(setondnE)

Kari Jormakka 1
Brent C Brolin 2
Heinz Wetzel 3
Thomas Schumacher, "Contextualism: 4
Ueban Ideals and Deformations".
Casabella 359-360, 1970
Stuart Cohen 5
Steven Hurt, Contextualism of 6
paradigms, politics and poetry". Inland
Architect, sep./oct.1987
E.T.A 7
regionalism 8
Adolf Loos 9
Khuner House 10
Kenneth Frampton 11

12 ویژگی های سبک ملی:

۱-نماها با ارتفاع زیاد و الهام از کاخ ها و نمادهای عصر هخامنشی و ساسانی-شیوه پارسی و پارتی
۲-پلان به صورت بروونگرا به تبعیت از ساختمان های نئوکلاسیک و مدرن در غرب ۳-تقارن در پلان و نما، ورودی در وسط ساختمان ۴-ایوان های وسیع، ستون های مرتفع، پلکان عریض در محور ورودی ساختمان و بازشوهای بزرگ و مرتفع ۵-استفاده از مجسمه ها و حفاری های هخامنشی و ساسانی در نماهای ساختمان ۶-نماها بیانگر شکوه و عظمت تمدن ایران ۷-قوس ها شلجمی(سهمی) و نیم دایره ۸-استفاده از کنگره های سرتاسری بر لبه بام ها، ایوان ها و پله ها ۹-اجرای بدنه بنا و نما با استفاده از سنگ و یا آجر- به ندرت از سیمان ۱۰- بام ساختمان به صورت شبیدار با خرپای چوبی و پوشش شیروانی ۱۱-سازه ساختمان با استفاده از دیوار باربر و گاهاً تیروستون ۱۲-تیرها و ستون ها و نرده ها با استفاده از مصالح چوبی و یا فلزی ۱۳-در سبک ملی تلفیقی، نمادهای سبک ملی با شیوه اصفهانی و یا سبک نئوکلاسیک و آرت دکو تلفیق شده است (قبادیان، ۱۳۹۲: ۱۹۸).

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۸ پاییز
No.48 Autumn 2017